

1. Het afnemen van de monsters kan eenvoudig verkeerd gedaan worden, waarbij door de afnemer van het monster gestuurd kan worden op een wenselijke uitkomst. Tevens lijkt de afnamemethode fouten- en/of fraudegevoelig. Het lijkt mij niet meer dan logisch dat de monsters afgenomen dienen te worden door een hiervoor bevoegde vleermuisdeskundige, maar daarover zie ik niets terugkomen in het wijzigingsvoorstel. Als niet-deskundige is het onmogelijk om alle mogelijke in- en uitvliegopeningen te vinden/herkennen en te bemonsteren.
2. Mijns inziens is onvoldoende bewezen dat de resultaten van de eDNA-onderzoeken met voldoende zekerheid vleermuisverblijfplaatsen kunnen uitsluiten. In de rapportage van Arcadis van 24 september 2024 wordt de voorlopige conclusie getrokken dat het aantonen van vleermuissoorten aannemelijk is, maar nog niet bewezen. Een onvoldoende bewezen methode toepassen op een beschermde soortgroep lijkt mij niet wenselijk.
3. eDNA zegt niets over het type verblijfplaats. Er kan vastgesteld worden dat er een verblijfplaats is, maar niet of dit om een kraam-, zomer-, paar- of (massa)winterverblijfplaats gaat. Om dit vast te stellen, zou alsnog aanvullend onderzoek moeten worden uitgevoerd, waardoor de kosten alleen maar hoger worden.
4. Het onderzoek is uitgevoerd op particuliere grondgebonden woningen. Bij hoogbouw is er vaak sprake van veel slecht bereikbare openingen en een grote ononderbroken spouw. Het is niet bekend wat de betrouwbaarheid is van de eDNA-methode bij dergelijke panden. Ook bij andere bijzondere panden (molens, kerken, fabriekspanden etc) geldt dat deze gebouwtypen niet zijn meegenomen in het onderzoek naar de betrouwbaarheid van de eDNA-methode. In de conceptregeling zie ik niet terug dat de methode bedoeld is voor particuliere grondgebonden woningen, wat in de aankondiging wel als zodanig werd genoemd.
5. Uit de rapportage van Arcadis van november 2024 (validatie bijzondere soorten) blijkt dat een in 2023 vastgesteld kraamverblijf van gewone grootoorvleermuis niet terug is gevonden in de metabarcoding analyse. Middels eDNA zijn hier laatvlieger en gewone dwergvleermuis aangetroffen. Is deze methode dan voldoende betrouwbaar (voor in ieder geval de gewone grootoorvleermuis)? Een kraamkolonie geeft doorgaans des te meer DNA-materiaal, door de grotere hoeveelheid dieren die er verblijft. Theoretisch zou je de trefkans daar hoger kunnen inschatten dan bij een zomerverblijf. Zolang onvoldoende onderzocht is waarom deze kraamkolonie middels eDNA niet gevonden is, lijkt de methode me niet geschikt om deze soort met voldoende zekerheid uit te sluiten.
6. In de bij punt 5 genoemde rapportage uit november 2024 blijkt dat de steekproefgrootte voor de bijzondere soorten opmerkelijk klein is geweest, bij tweekleurige vleermuis en baardvleermuis ging het zelfs om maar één locatie. Daarbij was de onderzoekslocatie van tweekleurige vleermuis beperkt geschikt omdat het dak daar in 2023 is vervangen, waardoor de dieren destijds al verstoord kunnen zijn geraakt. De grootste steekproef betrof 4 locaties voor gewone grootoorvleermuis. Dit lijkt mij onvoldoende zekerheid om een volledige onderzoeksmethodiek voor een beschermde soortgroep op te stellen.
7. Het is uiteindelijk maar de vraag of het zo veel sneller zal gaan dan de reguliere wijze van onderzoeken, gezien de enorme hoeveelheid eDNA die de onderzoekslaboratoria voorgeschoteld zullen krijgen. Indien er eDNA- sporen van een vleermuis gevonden zijn, zal alsnog regulier onderzoek nodig zijn om de functie vast te stellen, die (zoals eerder genoemd) niet vastgesteld kan worden middels eDNA.

8. Om een gunstige Staat van instandhouding te kunnen waarborgen, zal veelvuldig monitoren noodzakelijk zijn bij het snel doorvoeren van een beperkt getoetste/onderbouwde methode. Wie moet dat uitvoeren en financieren?